

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

postmottak@kud.dep.no

Deres ref.: 10/5024 ME/M2 LaB:el

Vår ref.: 016.1 BW

Oslo, 9. januar 2012

**HØRINGSUTTALELSE OM FORSLAG OM ENDRINGER I UTKAST TIL FORSKRIFT OM
PRODUKSJONSTILSKUDD TIL NYHETS- OG AKTUALITETSMEDIER (EN MER
PLATTFORMNØYTRAL PRESSESTØTTE)**

Vi viser til høringsbrev av 22.11.2012.

Oppsummering

- Pressepolitikken har tre bein: mva-fritaket, produksjonstilskuddet og medieeierskapsloven. Hver for seg er ingen av dem tilstrekkelige til å gi det mangfold vi behøver. Det er når de virker sammen at de får den ønskede effekt. Det er sentralt at virkemidlene bidrar til fremtidsrettet utvikling i bransjen.
- MBL mener at forslaget om å åpne for produksjonsstøtte til løssalgsaviser ikke kan vedtas før konsekvensene er nærmere utredet. Vi mener departementet særlig bør se på hvilke effekter forslaget kan få for mediemangfoldet generelt, de publikasjoner som i dag omfattes av støtteordningen og det nasjonale nettavismarkedet for gratisdistribuert innhold. Blant annet må departementet vurdere om en slik endring kan medføre en uheldig konkurransevridding i det åpne digitale markedet, for eksempel i forhold til en aktør som den ikke-støtteberettigede Nettavisen.
- MBL mener departementets forslag til avkortningsordning med en grense på ti prosents driftsmargin bør avgrenses til aviser med opplag over 6 000, og at dagens ordning med en overskuddsgrense på 2 mill. kr bør gjelde for aviser med opplag under 6 000.
- MBL støtter prinsippet om at det innføres et støttetak for å sikre en proporsjonal og målrettet ordning. MBL mener at det er viktig at ordningen med støttetak må utformes slik at systemet både blir treffsikkert og robust. MBL vil derfor oppfordre departementet til å foreta en konsekvensutredning før beslutning treffes.
- MBL vil igjen benytte anledningen til å peke på at utbytteforbudet er et vesentlig hinder for en fornuftig utvikling for mange aviser.
- MBL vil be departementet lage en overgangsordning, slik at aviser som eventuelt mister mye støtte får en mulighet til å tilpasse seg.

- Det er svært viktig at endringer som gjør ordningen distribusjonsnøytral trer i kraft så snart som overhodet mulig. Med unntak av forslagene om støtte til løssalgsaviser, støttetak og 10 prosent til ubetalt lesing, hvor det er et klart behov for at departementet utreder konsekvensene, tilsier behovet for hurtig gjennomføring at de foreslåtte endringene av produksjonstilskuddsordningen innføres fra 2014. Departementet kan legge frem eventuelle tilleggforslag når konsekvensene av støtte til løssalgsaviser, støttetak og 10 prosent til ubetalt lesing er utredet.
- Vi mener at nye midler må tilføres ordningen dersom konsekvensutredningene skulle vise at det er nødvendig for å ivareta mangfoldet.

Problemstillinger

I høringsnotatet foreslår departementet at også løssalgsaviser skal kunne motta støtte. Formålet med støtteordningen er å opprettholde et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier. Departementet legger til grunn at både abonnements- og løssalgsaviser kan bidra til dette formålet.

Videre foreslår departementet at det innføres en avkortningsordning i støttesystemet. Dette vil innebære at det settes et tak for hvor lønnsomme aviser kan være etter utbetalt produksjonstilskudd. Aviser med lønnsomhet over et gitt nivå vil få en avkorting av tilskuddet.

Høringsnotatet drøfter også ulike løsninger for hvor mye støtte den enkelte avis maksimalt kan få. Departementet opprettholder imidlertid sitt tidligere forslag om at ingen avis kan motta mer enn 40 mill. kr i støtte i ett kalenderår.

Før vi kommenterer forslagene vil vi kommentere dagens medievirkelighet.

Endringskraften i den digitale transformasjonen

Den digitale transformasjonen som pågår i bransjen er dyptgripende. Det har skjedd fundamentale endringer i mediemarkedet de siste årene, endringene fortsetter og de skjer raskt. Det gjelder endringer i publiseringsteknologi, brukeradferd og annonsering. Alle medier berøres, men mest utsatt er de som har sitt utgangspunkt i publisering på papir. Sakte, men sikkert synker oppslutningen om de betalte mediene som tar et journalistisk ansvar for å få frem sammenhenger og helheten i samfunnet. Nisjeprodukter har i en del tilfeller fremgang. Medier som har forretningsmodeller som har vært i stand til å opprettholde viktig journalistikk, er under press økonomisk fordi mediebrukerne i langt større grad enn før velger bort det de må betale for. Veksten i bruk er sterkest for publiseringsplattformer der det er svært krevende å få til bærekraftige forretningsmodeller: nettbrett, mobil og pc.

Mediebransjen skakes av den kraftigste strukturelle omveltning bransjen noensinne har stått overfor. Medievaner endres så å si over natten, annonsekroner flyttes til kanaler som ikke eksisterte for få år siden, og inntektene faller raskt i tradisjonelle mediebedrifter. Finansieringen av den samfunnsviktige kvalitetsjournalistikken er under press, og er hittil reddet av store kostnadsutt.

Generelle ordninger, som særlige mva-regler, er avgjørende viktig for at bransjen skal klare den nødvendige transformasjonen i digital retning. Direkte støtte er viktig, men bare for en mindre del av bransjen.

Vi viser ellers til en grundigere beskrivelse i vår høringsuttalelse om rapport fra Kulturdepartementets eksterne FoU-utvalg, datert 12. november 2012.

Støtte til løssalgsaviser

I høringsnotatet foreslår departementet at også løssalgsaviser skal kunne motta støtte. Formålet med støtteordningen er å opprettholde et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier. Departementet legger til grunn at både abonnements- og løssalgsaviser kan bidra til dette formålet.

MBL vil peke på at grunnlovsforankringen for pressepolitikken er ytringsfrihetsparagrafen (§ 100), og særlig sjette ledd:

"Det paaligger Statens Myndigheder at lægge Forholdene til Rette for en aaben og oplyst offentlig Samtale."

For å oppfylle dette behøves flere virkemidler. Pressepolitikken har derfor tre bein: mva-fritaket, produksjonstilskuddet og medieeierskapsloven.

Pressepolitikkenes overordnede mål er mangfold og meningsbredde. Det er derfor helt nødvendig at alle endringer holdes opp mot dette målet. Hver for seg er ingen av de tre virkemidlene tilstrekkelige til å gi det mangfold vi behøver. Det er når de virker sammen at de får den ønskede effekt. Det er sentralt at virkemidlene bidrar til å oppfylle målet om mangfold og meningsbredde, og bidrar til fremtidsrettet utvikling i bransjen.

MBL mener at forslaget om å åpne for produksjonsstøtte til løssalgsaviser ikke kan vedtas før konsekvensene er nærmere utredet. Vi mener departementet særlig bør se på hvilke effekter forslaget kan få for mediemangfoldet generelt, de publikasjoner som i dag omfattes av støtteordningen og det nasjonale nettavismarkedet for gratisdistribuert innhold. Blant annet må departementet vurdere om en slik endring kan medføre en uheldig konkurransevridding i det åpne digitale markedet, for eksempel i forhold til en aktør som den ikke-støtteberettigede Nettavisen.

Først når disse konsekvensene er utredet og vurdert, kan man se om det å åpne for støtte til løssalgsaviser, i praksis vil bidra til å bygge opp under pressepolitikkenes overordnede mål om mediemangfold og meningsbredde.

Avkortningsordning

Videre foreslår departementet at det innføres en avkortningsordning i støttesystemet. Dette vil innebære at det settes et tak for hvor lønnsomme aviser kan være etter utbetalt produksjonstilskudd. Aviser med lønnsomhet over et gitt nivå vil få en avkortning av tilskuddet.

Økonomien til små aviser er utsatt. På annonsemarkedet kan det være store svingninger, der man noen år kan ha gode inntekter mens påfølgende år er langt svakere. Det kan dreie seg om lokale bedriftsetableringer eller utbygginger som gir kraftig økte annonseinntekter noen få år. Slike gode år bidrar til å sikre avisen gjennom magre år. Dersom man svekker denne muligheten vil man også svekke avisens mulighet til sunn drift over tid.

MBL mener derfor departementets forslag til avkortningsordning med en grense på ti prosents driftsmargin bør avgrenses til aviser med opplag over 6 000, og at dagens ordning med en overskuddsgrense på 2 mill. kr bør gjelde for aviser med opplag under 6 000.

Tak på tilskudd

Høringsnotatet drøfter også ulike løsninger for hvor mye støtte den enkelte avis maksimalt kan få. Departementet opprettholder imidlertid sitt tidligere forslag om at ingen avis kan motta mer enn 40 mill. kr i støtte i ett kalenderår.

MBL støtter prinsippet om at det innføres et støttetak for å sikre en proporsjonal og målrettet ordning. MBL mener at det er viktig at ordningen med støttetak må utformes slik at systemet både blir treffsikkert og robust. MBL vil derfor oppfordre departementet til å foreta en konsekvensutredning før beslutning treffes.

Utbytte

Mediestøtteutvalgets flertall foreslo at utbytteforbudet avvikles. MBL er enig, og vi vil derfor igjen benytte anledningen til å peke på at dagens forbud er et vesentlig hinder for en fornuftig utvikling for mange aviser. Så vidt vi kjenner til er dette den eneste statlige støtteordning med utbytteforbud. Forbudet gjør det umulig å hente kapital når det er nødvendig, og er derfor et hinder for utvikling. Muligheten til å kunne gi normal avkastning på risikokapital er en nødvendig forutsetning. Eiere som kan tilføre avisene risikokapital må kunne påregne noe utbytte.

Vårt prinsipielle standpunkt er derfor at aksjelovens bestemmelser om utbytte¹ skal gjelde uavkortet også for bedrifter som mottar produksjonstilskudd. Aksjelovens bestemmelser er:

1. Årsresultatet for det siste regnskapsåret, etter godkjent resultatregnskap, kan deles ut som utbytte, etter at det er foretatt fradrag for blant annet udekket underskudd. Innskutt egenkapital, i forbindelse med stiftelsen av selskapet eller senere, vil normalt være å anse som bundet kapital, og ikke gjenstand for utbytte.
2. Loven setter begrensninger i muligheten for å dele ut utbytte, der egenkapitalen eller balansen er mindre enn ti prosent av balansesummen, verdien av selskapets samlede eiendeler.
3. Som et utgangspunkt er det kun den frie egenkapitalen som kan deles ut, mens den bundne egenkapitalen, som skal sikre kreditorene, ikke kan være gjenstand for utbytte.
4. Utbytteadgangen begrenses i tilfeller der utdeling av utbytte vil anses som uforenlig med god forretningsskikk.
5. Beslutningen om utdeling av utbytte fattes av generalforsamlingen etter at styret har fremmet et forslag om bruk av overskuddet.

Subsidiært mener vi at utbytte må tillates slik aksjeloven beskriver, men at nivået på utbytte bør begrenses oppad til Norges Banks styringsrente pluss to prosent.

10 prosent til ubetalt lesing

Departementet foreslo i høring om utkast til forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier (ref. 10/5024 ME/M2 LaB:MK) at ti prosent av tilskuddet skal fordeles på bakgrunn av antall unike brukere av tilknyttede elektroniske medieprodukter uten brukerbetaling. Medium som ikke kan dokumentere antall unike brukere mottar et minstetilskudd dersom det har en jevnlig oppdatert nettutgave.

MBL pekte da på at vi var usikre på konsekvensene av forslaget, og ba derfor om at ordningen måtte evalueres etter at noe tid er gått slik at man kan vurdere om ordningen virker etter hensikten.

Med det nye forslaget om støtte til løssalgsaviser vil forslaget om at 10 prosent av tilskuddet øremerkes ubetalt lesing gjøre at konsekvensene av å innlemme løssalgsaviser i ordningen blir enda mer uoversiktlige. Forslaget er slik vi ser det ment å ivareta ett element i den digitale

¹ Aksjelovens § 8-1.

transformasjonen, men dersom en aktør med svært stor digital ubetalt lesing kommer inn vil det langt på vei nulle ut dette incitamentet.

Det er derfor viktig å få alle disse konsekvensene utredet før forslaget eventuelt iverksettes.

Overgangsordning

Hensikten med ordningen er å bidra til å opprettholde et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier karakterisert av høy journalistisk kvalitet og uavhengig journalistikk.

Omleggingen av ordningen kan få som konsekvens at enkelte aviser mister mye støtte. Dette vil kunne svekke disse avisene vesentlig, og slik redusere det mangfold og den kvalitet støtte skal fremme. MBL vil derfor be departementet lage en overgangsordning, slik at aviser som eventuelt mister mye støtte får en mulighet til å tilpasse seg.

Nye midler

Vi mener at nye midler må tilføres ordningen dersom konsekvensutredningene skulle vise at det er nødvendig for å ivareta mangfoldet.

Gjennomføring

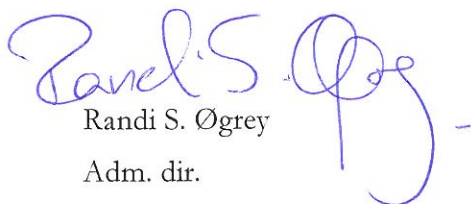
Innovasjonstakten i norske aviser er høy, og man er i ferd med å tilpasse seg en digital medievirkelighet. Overgangen fra en i hovedsak papirbasert til en i hovedsak digitalt basert forretningsmodell er svært krevende. Det er av avgjørende betydning at produksjonstilskuddet understøtter, og ikke hindrer, denne nødvendige transformasjonen. Til tross for den digitale transformasjonen er ingen av de tre virkemidlene endret. Det skaper usikkerhet. MBL vil fremheve at det haster med å modernisere virkemidlene – alle tre. Med unntak av forslagene om støtte til løssalgsaviser, støttetak og 10 prosent til ubetalt lesing, hvor det er et klart behov for at departementet utreder konsekvensene, er det et klart behov for at de foreslåtte endringene av produksjonstilskuddsordningen innføres fra 2014. Departementet kan legge frem eventuelle tilleggforslag når konsekvensene av støtte til løssalgsaviser, støttetak og 10 prosent til ubetalt lesing er utredet. På den måten unngår man at disse utredningene forsinkes den nødvendige moderniseringen av ordningen.

Med forslag til fornyet produksjonsstøtte er ett element i pressepolitikken i ferd med å bli modernisert. Nå gjenstår det å finne gode løsninger på utfordringene knyttet til moms på digitalt redaksjonelt innhold, samt å fornye medieeierskapsloven.

MBL bidrar gjerne i den videre prosessen slik at endringene best mulig treffer bransjens behov.

Vennlig hilsen

MEDIEBEDRIFTENES LANDSFORENING

Randi S. Øgrey
Adm. dir.